

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »EU's nordlige dimension herunder også forbindelserne med Rusland«

(1999/C 368/14)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 25. februar 1999 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »EU's nordlige dimension herunder også forbindelserne med Rusland«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Eksterne Forbindelser, som udpegede Filip Hamro-Drotz til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelsen den 6. oktober 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 367. plenarforsamling af 20.-21. oktober 1999, mødet den 20. oktober 1999, med 104 stemmer for, 2 imod og 3 hverken for eller imod, følgende udtalelse.

Indledning

Nordeuropa har med udvidelsen i 1995 fået større betydning i Den Europæiske Union. Samtidig er det inden for de seneste år blevet vigtigere at udvikle relationerne til Den Russiske Føderation. Et velfungerende forhold mellem EU og dets medlemsstater på den ene side og de øvrige lande i Nordeuropa og Rusland på den anden er en grundlæggende forudsætning for sikkerhed og stabilitet.

En forbedring af økonomien og velfærden i Nordeuropa gavner såvel EU som dens naboer i Europa.

Et målrettet samarbejde på alle niveauer på grundlag af fælles interesser — herunder et samspil mellem civilsamfundets forskellige aktører (såsom arbejdsmarkedets parter, økonomiske interesseorganisationer og ngo'er) — er i denne forbindelse af stor betydning.

Når ØSU nu afgiver en udtalelse, skyldes det, at såvel den nordlige dimension som EU's forhold til Rusland spiller en central rolle i EU-samarbejdet og fremmes aktivt. For begge dele gælder, at der for øjeblikket gøres en indsats for at intensivere og konkretisere arbejdet. Den manglende politiske, økonomiske og sociale stabilitet i navnlig Rusland frembyder sammen med omfanget af den organiserede kriminalitet og korruptionen store udfordringer. Der må også sættes ind over for velstandskløften mellem landene i Nordeuropa. I Baltikum, Polen og ikke mindst Rusland er aftalesystemet på arbejdsmarkedet såvel som den sociale dialog og det organiserede civilsamfunds stilling endnu ret uudviklet i sammenligning med EU's medlemsstater.

Udtalelsens bilag 1 giver et situationsbillede af EU's nordlige dimension, udviklingen i EU's relationer til Rusland samt andre relevante spørgsmål, herunder navnlig Østersø-samarbejdet og de associerede nordeuropæiske landes forberedelse til optagelse i EU.

Med de målsætninger, henstillinger og forslag til foranstaltninger, der fremlægges i denne udtalelse, ønsker ØSU at yde sit bidrag til det arbejde, EU har indledt.

I tilknytning til udarbejdelsen af udtalelsen har ØSU afholdt et møde i Moskva med repræsentanter for de økonomiske og sociale aktører i Rusland. ØSU har også skriftligt forhørt sig hos disse aktører i Rusland og regionens ansøgerlande om deres synspunkter. Bilag 2 indeholder et resumé af synspunkter og svar, og der er også taget hensyn til disse i udtalelsen.

ØSU har allerede afgivet en række udtalelser m.v. om emnet. De vigtigste dokumenter er opført sidst i Bilag 1. I det følgende anvendes disse dokumenter uden direkte henvisninger, og synspunkter, der tidligere har været fremført, gentages ikke.

ØSU agter at følge nøje med i de foranstaltninger, der træffes for at udvikle EU's nordlige dimension og styrke EU's relationer til Rusland. ØSU vil (i form af udtalelser) give udtryk for sine synspunkter om nødvendige yderligere foranstaltninger for at støtte EU's målrettede udviklingsindsats på området.

Målsætninger

1. Den nordlige dimension er et nødvendigt initiativ. Den Europæiske Union bør udvikle en overordnet politik for Nordeuropa.

2. Forholdet mellem Rusland og de øvrige lande har i århundreder haft en afgørende indvirkning på udviklingen i hele Europa. Disse relationer spiller også en vigtig rolle for Europas fremtidige udvikling. Når Rusland er anerkendt som strategisk partner, må der også kunne skabes tilstrækkelig effektive instrumenter for partnerskabet. Hermed understreges betydningen af EU's Ruslandsstrategi, der udgør grundlaget for samordning af EU's og medlemsstaternes relationer til Rusland.

Begivenhederne på Balkan viser behovet og mulighederne for samarbejde mellem Rusland og EU. Stabiliserings- og genopbygningsarbejdet på Balkan bør samtidig styrke EU's samarbejdsbestrebelse i Øst- og Nordeuropa. Vil man forebygge kriser, er nøgleordet stabilisering.

3. Udgangspunktet for EU's nordlige dimension er efter ØSU's opfattelse rigtigt: Inden for rammerne af den nordlige dimension skal der lægges vægt på en positiv indbyrdes afhængighed mellem Rusland, Østersøregionen og EU. En udvikling af samarbejdet i Østersøregionen er nødvendig, ikke mindst fordi EU og Rusland netop i denne region grænser op til hinanden. Den nordlige dimension åbner mulighed for en styrkelse af samarbejdet mellem EU, medlemsstaterne, de associerede lande, de EØS-lande i Østersøområdet, der ikke er EU-medlemmer, og Rusland (især den nordvestlige del af Rusland). Hensigten med den nordlige dimension er at udjævne de politiske, økonomiske og sociale kløfter. Samtidig skal den bruges til at fremme de associerede landes forberedelse til optagelse i EU og til at intensivere partnerskabsforholdet mellem EU og Rusland. Den nordlige dimension skal fungere som »bindemiddel« mellem disse bestræbelser.

Skal den nordlige dimension give positive resultater, er det også en grundlæggende forudsætning, at Rusland og de øvrige lande i regionen, der ikke er EU-medlemmer, påtager sig et ansvar og går helhjertet ind i processen.

4. Behovet for at udvikle gode relationer mellem landene i Nordeuropa accentueres med EU's kommende udvidelse i Centraleuropa og det forhold, at Østersøen i praksis er på vej til at blive et indhav i EU med Kaliningrad som en russisk enklave i en Union under udvidelse. Et økonomisk velstillet og politisk og socialt stabilt Rusland med gode relationer til dets naboer er for EU det ideelle partnerskabsland mod øst. Den nordlige dimension bør blive et vigtigt instrument til fremme af godt naboskab mellem de berørte lande.

5. Fremme af økonomisk vækst og velfærd forudsætter også en velfungerende retsstat og et velfungerende civilsamfund. Dette synspunkt er centralt i alle faser af arbejdet med den nordlige dimension og udviklingen af relationerne til Rusland.

6. Kommissionens meddelelse fra november 1998 om en nordlig dimension i Unionens politikker, Rådets henstilling fra maj 1999 samt den strategi over for Rusland, der blev vedtaget på topmødet i Köln og det hertil knyttede første arbejdsprogram giver under ét nogle hensigtsmæssige retningslinjer for en udvikling af samarbejdet.

Henstillinger

1. Under EU's udvikling af den nordlige dimension bør større økonomisk vækst og en stabilisering af markedet samt den heraf følgende øgede velfærd og beskæftigelse have en central placering. Dette kan opnås via en mærkbar forøgelse af såvel de indenlandske som de udenlandske investeringer i Rusland og de associerede lande. Den største hindring for investeringer er, at det er vanskeligt at forudsige, hvordan aktivitetsvilkårene vil udvikle sig. For øjeblikket lader situationen i de associerede lande en del tilbage at ønske, og i Rusland er vilkårene dårlige. For at sætte skub i økonomien er det

navnlig for Ruslands vedkommende vigtigt at genskabe tilliden blandt investorerne. Omfanget af indenlandske investeringer i Rusland er her helt centralt.

Investeringerne kan navnlig øges gennem en ændring af lovgivningen om virksomhedsbeskatning, en ændring af bestemmelserne vedrørende virksomhedernes bogholderi og revision, så de svarer til bestemmelserne i EU, samt ved at forbedre lovgivningen vedrørende investeringer. Bedre finansierings- og stabiliseringsmekanismer, der kan skabe tillid hos finansieringsinstitutionerne, samt en åbning af banksektoren for udenlandske banker vil styrke investeringsviljen i de berørte lande. Parter i investeringsprojekter bør umiddelbart styrke deres forbindelser til internationale finansieringskilder (Verdensbanken [Den Internationale Bank for Genopbygning og Udvikling, Den Internationale Finansieringsinstitution], Den Europæiske Bank for Genopbygning og Udvikling, Den Europæiske Investeringsbank, Nordisk Investeringsbank osv.). Samtidig bør finansieringskilderne for at forhindre misbrug stramme op på deres kontrol med, hvordan investeringerne anvendes.

Det er også vigtigt at få skabt nogle troværdige regler til beskyttelse af de investeringer, der foretages i et land. Ifølge EU's partnerskabs- og samarbejdsaftale med Rusland skal standarder og tekniske krav i Rusland, herunder krav om produktsikkerhed, bringes i overensstemmelse med de tilsvarende EU-bestemmelser. Også arbejdsrelaterede faktorer, såsom faglig uddannelse, arbejdsforhold, sikkerhed på arbejdspladsen og arbejdsmarkedets stabilitet, påvirker investeringsbeslutninger.

2. Fremme af økonomisk vækst og velfærd kræver, at man identificerer de vigtigste fælles økonomiske interesser og vigtigste samarbejdsområder. Disse omfatter:

- Fremme af handels- og produktionssamarbejde, bl.a. i forbindelse med underleverancer.
- Forbedring af små og mellemstore virksomheders vilkår.
- En retfærdig privatisering af de statslige virksomheder, der berøres af strukturændringen, samt en tilpasning af dem til markedsøkonomi.
- Udvikling af produktion og transport med henblik på udnyttelse af energikilder (naturgas, olie og elektricitet) og betydelige skov- og mineralressourcer.
- En alsidig udvikling af færdselsårer og transportnet med udgangspunkt i de regionale forhold og under hensyntagen til behovet for kombineret transport og transittrafik.
- Sikring af en bedre fungerende fødevarerforsyning, herunder råstofproduktion og forædling, transport, logistik og engros- og detailhandel.
- Udvikling af integreret tele- og IT-kommunikation i hele regionen.
- Udvikling af miljøbeskyttelsen, herunder bevarelse af Østersøen, reduktion af farlige emissioner i luften, forbedring af den nukleare sikkerhed, sikring af folkesundheden, f.eks. med en god drikkevandskvalitet og forbedret spildevandsrensning.

- Sikring af et højt kompetenceniveau hos de myndigheder, der står for kontrol med overholdelse af reglerne (konkurrencemyndigheder, skattemyndigheder, certificeringsorganer, toldvæsen osv.).
- Styrkede foranstaltninger til bekæmpelse af organiseret kriminalitet og korruption.
- Udvikling af erhvervsuddannelsen for unge.

Under fastlæggelsen af samarbejdsområder bør man også tage hensyn til de servicebehov, der er forbundet hermed, samt til samfundsmæssige udviklingsbehov — navnlig dem, der skyldes en strukturændring inden for erhvervslivet (f.eks. beskæftigelse, uddannelse, levevilkår).

Når man fastlægger samarbejdsområder, skal man tage hensyn til EU-parternes synspunkter og forslag. Samarbejde er hensigtsmæssigt, da indsatsområderne kræver fælles planlægning, finansiering og gennemførelse. EU bør tage initiativ til kortlægning og iværksættelse af projekter.

Ud over aktuelle EU-dokumenter foreligger der andre undersøgelser af de udviklingsmæssige behov⁽¹⁾, som man kan drage nytte af i det fremtidige arbejde.

3. Alle lande i regionen med undtagelse af Rusland er medlemmer eller på vej til at blive medlemmer af Verdenshandelsorganisationen (WTO). De er enten EU-medlemmer eller forbereder sig aktivt på et EU-medlemskab. Det er vigtigt, at også Rusland harmoniserer sine love og bestemmelser, så de er i overensstemmelse med WTO-aftalerne. Dette er det bedste middel til at sikre, at erhvervslivet i alle landene får stabile arbejdsvilkår, der tager sigte på samarbejde mellem virksomhederne. Dette vil også forbedre russiske virksomheders muligheder for at etablere sig med et godt resultat på markeder uden for Rusland.

EU og medlemsstaterne bør fortsat støtte Ruslands forberedelse til et WTO-medlemskab, omend forholdene i Rusland ikke giver store forhåbninger om et snarligt medlemskab. En tilpasning til WTO-reglerne vil skabe grundlag for indledning af forhandlinger mellem Rusland og EU om frihandel.

4. Der bør lægges vægt på en styrkelse af det grænseoverskridende samarbejde og samarbejdet mellem grænseregioner

i hele regionen. Samarbejdet bør ud over handel med varer og service og andet økonomisk samarbejde omfatte bl.a. samarbejde mellem borgerne, kulturudveksling, bekæmpelse af kriminalitet og fremme af lokale erhvervsaktiviteter. Navnlig Murmansk, Republikken Karelen, Leningrad Oblast, Sankt Petersburg, Pskov og Kaliningrad, der ligger op til EU's, de associerede landes og Ruslands fælles grænser, kræver særlig opmærksomhed fra EU's side.

5. Man skal være opmærksom på den virksomhed, der udføres af regionale og lokale myndigheder i de associerede lande i regionen og i Rusland. De har ansvaret for lovenes gennemførelse og kontrollen med, at lovene overholdes. De lokale myndigheder spiller en central rolle i forbindelse med fremme af ansvarlig erhvervsvirksomhed og gunstige investeringsforhold samt i forbindelse med bekæmpelse af kriminalitet. EU bør effektivisere sin støtte til aktioner, der sikrer, at de lokale myndigheder får den viden, de færdigheder og de øvrige ressourcer, der er nødvendige for at varetage disse opgaver.

6. Til en velfungerende markedsøkonomi hører også et velfungerende arbejdsmarked og en velfungerende dialog mellem uafhængige og repræsentative samfundsaktører samt mellem disse og den statslige forvaltning. Den spørgeundersøgelse, der er gennemført i tilknytning til udarbejdelsen af denne udtalelse, har sammen med de øvrige kontakter, der har fundet sted til aktører i landene uden for EU, vist, at den statslige forvaltning i de fleste lande har skabt forudsætninger for et aftalesystem på arbejdsmarkedet, et trepartssystem og en social dialog. De institutionelle strukturer og lovgivningen er dog i mange tilfælde klart mangelfulde, og ordningerne fungerer dårligt. Aktørerne giver udtryk for, at de i det mindste i et vist omfang har mulighed for at påvirke bl.a. forberedelsen af lovgivningen, men oplever dog i flere tilfælde, at de ikke har et tilstrækkeligt beredskab til at varetage særlige interesser på en troværdig måde og tage del i civilsamfundets dialog. Organisationerne er i mange tilfælde svage, og deres repræsentativitet og ressourcer udgør et problem.

ØSU har også behandlet den aktuelle situation i informationsrapporten »Status over beskæftigelsen og den sociale situation i ansøgerlandene på baggrund af gennemførelsen af EU-retten om Det Indre Marked«.

De associerede lande og Rusland bør styrke indsatsen vedrørende arbejdsmarkedet og den sociale dialog samt den hertil knyttede institutionelle struktur. Man bør arbejde for bedre organisering og et større beredskab blandt aktørerne, ligesom de vilkår, de fungerer under, skal forbedres. Desuden bør aktørerne høres regelmæssigt i forbindelse med f.eks. udarbejdelse af lovforslag. EU bør støtte dette udviklingsarbejde mere målrettet, end det sker i dag, og ØSU har gode forudsætninger for at bidrage hertil. ØSU konstaterer med tilfredshed, at det i bilag II, del II (»Indsatsområder«) i Den Europæiske Unions fælles strategi over for Rusland bl.a. foreslås, at EU skal

(1) Nogle eksempler: Keskuskauppakamari (Centralhandelskammeren, Finland): »Suomalaisten, luoteis-venäläisten ja virolaisten yritysten näkemyksiä pohjoisesta ulottuvuudesta« (Finske, nordvestrussiske og estiske virksomheders syn på den nordlige dimension), juni 1999, ISBN 951-8967-48-2; Prof. Simon Clarke: »New Forms of Employment and Household Survival Strategies in Russia«, Moscow 1999, ISBN 0-9535519-0-3; Baltic Business Advisory Council: »Survey on Conditions for Growth and Development in the Baltic Sea Region«, maj 1999.

arbejde for at integrere Rusland i et økonomisk og socialt samarbejdsområde i Europa. Dette skal ske ved at fremme en arbejdsmarkedsdialog, støtte etableringen af moderne fagforeninger og arbejdsgiverorganisationer samt ved at tilskynde til en bredere tilslutning til de vigtigste ILO-konventioner (punkt 2 c).

Forslag til foranstaltninger

1. EU bør på grundlag af beslutningerne fra topmødet i Köln udarbejde en EU-aktionsplan for Nordeuropa inden for rammerne af den nordlige dimension. I denne aktionsplan skal der tages hensyn til henstillingerne i denne udtalelse. Man bør fastlægge aktioner på kort og på lang sigt og nå til enighed om spørgsmålet hurtigst muligt, helst allerede i december 1999 på Det Europæiske Råd i Helsingfors, så det kan nævnes i konklusionerne.

Aktionsplanen skal omfatte en effektiv kontrolmekanisme med klare regler for gennemførelse og ansvar. Der er i denne forbindelse behov for administrative systemer: Aktiviteterne i EU's forskellige administrative enheder bør koordineres og koncentrereres om tyngdepunkterne i aktionsplanen.

2. I aktionsplanen bør man koncentrere sig om de tyngdepunkter, der foreslås i ØSU's henstillinger. Man bør iværksætte forundersøgelser og sikre, at investeringerne faktisk finder vej til de prioriterede indsatsområder. EU's og andre vestlige landes fødevarerhjælp kan f.eks. have en negativ indvirkning på landbrugsproduktionen i Rusland og dets nabolande. Ruslands landbrug og en modernisering af fødevarerforsyningen, så den kommer til at opfylde befolkningens basale behov, bør således være det vigtigste mål for de vestlige landes støtte.

3. Ressourcerne under EU's støtteprogrammer (TACIS, PHARE, INTERREG osv.) bør koncentrereres om gennemførelsen af denne aktionsplan. Der bør skabes en fordomsfri og målrettet koordinering mellem programmerne, således at man får optimal gevinst af de begrænsede ressourcer. Ifølge de indhentede oplysninger er der fortsat alvorlige mangler i gennemførelsen og forvaltningen af programmerne: Projekterne tager ikke sigte på at opfylde væsentlige behov, programmer og projekter er utilstrækkelige og slår for langsomt igennem etc.

EU bør således målrettet effektivisere støtteprogrammerne og forvaltningen af dem. Det nye TACIS-program skal træde i kraft fra begyndelsen af år 2000. Der skal tages bedre hensyn til deltagerlandenes behov, samtidig med at landenes eget aktivitets- og finansieringsansvar skal betones.

Navnlig for Ruslands vedkommende skal kontrollen med forvaltningen af bevillingerne skærpes. Man skal have løst det problem, at en del af støtten forsvinder på mellemniveauer, der har ringe betydning for udviklingen af økonomien. EU bør med hård hånd og uden tøven få skabt en velfungerende

kontrol, således at støtteprogrammernes gennemslagskraft forbedres, og tiltroen til programmerne ikke undergraves. Strenge betingelser for tildeling af støtte er af central betydning, hvis man vil opnå de ønskede resultater. Det bør også forhindres, at støtten ender andre steder, end det var hensigten.

De nødvendige mekanismer til hindring af bl.a. korruption, hvidvaskning af penge og oprettelse af skuffeselskaber bør målrettet tages i anvendelse.

4. EU bør videreudvikle sin aktionsplan for Nordeuropa gennem bilaterale kontakter med de associerede lande og EØS-landene i regionen samt Rusland.

Herudover bør EU tage initiativ til etableringen af en multilateral dialog på regelmæssig basis mellem EU og de øvrige stater i regionen for at finde frem til fælles interesser og tyngdepunkter. Der bør gøres en indsats for at knytte aktiviteterne i regionens samarbejdsorganer (Østersørådet, Det Euroarktiske Barentsråd) sammen med denne dialog. EU bør støtte dette regionale samarbejde og på enhver mulig måde tage del i projekternes gennemførelse.

5. Der bør gøres en indsats for at koordinere EU's og de øvrige parters aktiviteter og målsætninger i forbindelse med støtte til Nordeuropa og Rusland. EU bør i denne forbindelse tage initiativ til en multilateral dialog mellem alle parter, herunder modtagerlandene. På grundlag af sin aktionsplan for det nordlige Europa bør EU også fremme samarbejdet om disse spørgsmål inden for den transatlantiske dialog.

6. Aktionsprogrammet skal sikre, at civilsamfundets aktører får mulighed for at deltage i udviklingsarbejdet. Dette skal bl.a. ske på følgende måde:

- Samfundets aktører inddrages i gennemførelsen af aktionsplanen for det nordlige Europa via en passende konsultationsmekanisme, f.eks. en høringsgruppe, der er nedsat specifikt med dette for øje.
- Der bør som led i gennemførelsen af partnerskabs- og samarbejdsaftalen skabes et samarbejde på regelmæssig basis mellem de relevante aktører i EU og Rusland. I denne forbindelse kunne man også overveje at nedsætte en rådgivende gruppe med ØSU som deltagende part. Der bør også tages hensyn hertil i formandslandets arbejdsprogrammer for EU's Ruslandsstrategi.
- De artikler i Europa-aftalerne, der vedrører oprettelse af et rådgivende udvalg for de berørte aktører, bør umiddelbart omsættes i praksis i de associerede lande, hvor dette endnu ikke er sket.
- Etablering af et multilateralt samarbejde mellem de relevante aktører i regionen samt en intensivering af kontakterne mellem på den ene side aktørerne i Rusland og de associerede lande og på den anden side relevante europæiske samarbejdsorganisationer bør støttes.

For at forbedre forholdene på arbejdsmarkedet og treparts-systemet bør man for Ruslands vedkommende bl.a. styrke programmet »Support to Social Reform Implementation and Labour Relations (social partnership and labour disputes)« under TACIS. Hvad angår de associerede lande, bør Kommissionen bl.a. opfylde sit løfte i meddelelsen vedrørende tilpasning og fremme af den sociale dialog på fællesskabsplan om også at støtte disse lande. Endvidere bør Kommissionens

aktiviteter inden for direkte teknisk bistand og information styrkes (under Informationskontoret for teknisk Bistand, TAIEX).

Det Økonomiske og Sociale Udvalg bør høres i forbindelse med forberedelse af ovennævnte praktiske foranstaltninger. ØSU har også gode forudsætninger for at deltage i deres gennemførelse og etableringen af de nødvendige kontakter.

Bruxelles, den 20. oktober 1999.

Beatrice RANGONI MACHIAVELLI

Formand for

Det Økonomiske og Sociale Udvalg

Det Økonomiske og Sociale Udvalgs udtalelse om »Gennemsigtighed og det organiserede civilsamfunds deltagelse i Verdenshandelsorganisationens millenniumrunde«

(1999/C 368/15)

Det Økonomiske og Sociale Udvalg besluttede den 27. maj 1999 under henvisning til forretningsordenens artikel 23, stk. 3, at afgive udtalelse om »Gennemsigtighed og det organiserede civilsamfunds deltagelse i Verdenshandelsorganisationens millenniumrunde«.

Det forberedende arbejde henvistes til ØSU's Sektion for Eksterne Forbindelser, som udpegede Jan Jacob van Dijk til ordfører. Sektionen vedtog sin udtalelse den 6. oktober 1999.

Det Økonomiske og Sociale Udvalg vedtog på sin 367. plenarforsamling af 20.-21. oktober 1999, mødet den 20. oktober 1999, følgende udtalelse med 103 stemmer for, 1 imod og 5 hverken for eller imod.

1. Inddragelse af civilsamfundets organisationer

1.1. I de seneste år er NGO'ernes og arbejdsmarkedsparternes interesse for den internationale handel steget kraftigt⁽¹⁾. Denne interesse kom allerede til udtryk under GATT's Uruguay-forhandlingsrunde. Størst var interessen ved forhandlingerne om den multilaterale aftale om investeringer (MAI). Der var navnlig mange NGO'er, der klagede over manglende åbenhed fra forhandlingsparternes side om de emner, der blev drøftet, og om følgerne af den kommende aftale for de forskellige lande og samfundsgrupper. Mistilliden voksede under forhandlingerne på grund af regeringsrepræsentanternes afvisende holdning. Endvidere vandt den opfattelse frem, at det kun var de industrialiserede lande, der drog fordel af disse aftaler.

1.2. NGO'ernes interesse for den internationale handel er nu i vid udstrækning præget af mistænksomhed. Mange organisationer stiller sig skeptiske over for forhandlingerne og frygter, at de deltagende landes regeringer ikke tager

tilstrækkeligt hensyn til de interesser, som civilsamfundets organisationer og grupper repræsenterer og heller ikke til udviklingslandenes interesser. Dette kom tydeligst til udtryk ved OECD-forhandlingerne om MAI. NGO'ernes mistillid synes for en stor del at skyldes mangel på informationer og på muligheder for at øve indflydelse. For at undgå en sådan reaktion ved de kommende WTO-forhandlinger er det efter ØSU's opfattelse nødvendigt med en optimal tilrettelæggelse af civilsamfundsorganisationernes deltagelse. Nærværende udtalelse vil først og fremmest behandle inddragelsen af civilsamfundets organisationer i udarbejdelsen af nye aftaler. ØSU kommer i udtalelsen ikke ind på mulighederne for også at inddrage civilsamfundets organisationer i gennemførelsen af de indgåede aftaler.

1.3. ØSU har i lang tid interesseret sig for international handel og har afgivet en lang række udtalelser og initiativudtalelser herom. I den forbindelse har ØSU altid forsøgt at fremhæve emnets betydning for erhvervs- og samfundslivets interesseorganisationer. ØSU's seneste udtalelser inden for dette område er:

(1) I denne udtalelse skelnes der mellem NGO'er på den ene side og erhvervs- og samfundsmæssige interessegrupper på den anden side.